

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravnitru v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjižar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Z mesecem julijem začne „Slov. Gospodar“ drugo polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za pol leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 1 fl. 60 kr., do 1. oktobra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravništvo.

Posilne delalnice.

(Konec.)

Na srečo države so se do leta 1879 bili liberalci že precej zdelali. Z državnim vozom niso mogli več naprej, nazaj pa niso hoteli, tedaj pa so se v svoje ministre zaleteli, češ, da so le-ti vse nevolje krivi. Za-nje je bilo po takem še najbolje, da so smeli, na višjo voljo, domov. Njih mesta so zaseli grof Taaffe in tovarši. Dobro volje so pač precej le-ti seboj prinesli in bili bi radi državo spravili na pravi tir, ali večina konservativnih in slavjanskih poslancev v državnem zboru ni bila slava, potlej pa še novi vladi niso veliko zaupali. Na drugi strani pa je bila liberalna manjšina dovolj močna in v tem edina, da je vladi in večini v državnem zboru kljubovala, kjer je mogla, in skorej več, ko je smela. To je bila velika nadloga.

Lehko se torej ve, da je vladi delo sprave in vzboljšanja bolj lezlo, kakor pa teklo. Za vsako stopinjo so ji poslanci večine še le s trdo silo tal pridobili, toda, hvala Bogu! delo ni obtičalo. Precejšnje število dobrih postav se je sklenilo. Če bodo le prav živjele, pa se bo blagostanje pri delalcih pa tudi na kmetih s časom povzdignilo. Same postavse se ve, da ne storé vsega, veliko pri tem pride na njih izpeljevanje. To je v rokah c. kr. vlade in njenih organov po državi, pa tudi v naših, posebej še v rokah županov. Treba je torej, da storimo vsi, kar smo v tem dolžni za blagor države.

In v tem imamo še posebno prošnjo do naših

županov gledé na postavo posilnih delalnic. Njo je zadnji državni zbor, malo pred koncem, dognal in sedaj so jo svitli cesar že potrdili. Župani jo bodo po „drž. zakoniku“ dobili v roke in ne bo dolgo, pa se bo reklo, izpeljati jo in se je trdno — držati. Po besedi jo prinesemo mi brž, ko nam pride „drž. zakonik“ v roke; kaj pa so in za koga bodo posilne delalnice, to se bere že na drugem mestu v 18. šte. „Sl. G.“

Kar je prvo treba, je to, da ne pusté župani svojih ljudi z doma. Doma je le doma in kruha, vsaj pri nas na Malem Štajerju, še ne manjka; kdor le hoče, prisluži si ga v domači ali bližnjih srenjah. Kdor torej na tuje sili, posebno v mesta v fužine, k železnicam i. t. n., nima pravega namena in prej ko slej bo domači srenji na sramoto ali na škodo ali pa na oboje ob enem. Župan stori torej le svojo dolžnost, če brani tacim ljudem z doma. Se ve, da se sme to le goditi, dokler postava dopušča. Njegova dobrohotna beseda pa menimo, da bo največkrat izdala; žalostnih izgledov mu ne manjka; z njimi naj potrdi svoje prigovarjanje. S polno mošnjo se vrne le redko kdo domov, večina — vsaj na stare dni — pride na stroške srenje in groza, v kakem stanu je pogostem njih duša ali vsaj njih truplo! Ječe, bolenišnice, beznice... beró se jim na licu. Ženske privlečejo še po en ali po več sadov greha seboj in moški, odkar se žené brez dovoljenja srenje, pošljejo celo kopo na pol nagih otrok in boleno ženo še povrh v srenjo. To je pač huda kazen za to, da jim je bila na njenih tleh kedaj zibelka tekla. Liberalne vlade so to hotele, kako, bi sicer bile tako postavu sklenile?

Drugo pa je potlej, da župani ne trpijo ljudi, ne tujih pa ne domačih, v srenji brez dela, brez poštenega zaslužka. Pri nas srenje niso tolike, da bi kdo ušel paznim očem župana. Kdor ni več za delo in nima za čem živeti, za-nj naj skrbi krščanska ljubezen srenječanov! To se tudi izgodi po dobrih slovenskih kmetih. Kdor pa ne mara dela, če je tujec, naj se mu brž pokaže pot v njegovo srenjo; če je pa domač, naj se mu ponudi delo,

ki ga zmore. Če ga ne mara ali če nagaja za to srenji, za-nj pride kakor navlaš prav — posilna delalnica.

Ako bodo naši župani povsod in vestno tako ravnali, ni, če sodimo po človeški, mogoče, da bi ta postava o posilnih delalnicah ne storila dobrega sadu.

(?)

K tisočletnici smrti sv. Metodija.

Apostola Slovanov, sv. brata Ciril in Metodij sta sicer velika dobrotnika celemu slovanskemu narodu, kateremu sta prižgala luč sv. vere ter položila temelj njegovi izobrazbi, in zato se letos tudi vsi Slovani tisočletnice smrti sv. Metodija manj ali več vdeležujejo; vendar mi Slovenci še imamo posebne uzroke, spomin smrti sv. Metodija hvaležno obhajati in se te tisočletnice po mogočnosti vdeleževati, kajti, kakor ustno izročilo trdi in tudi zgodovinski viri ne nasprotujejo, sv. Metodij je svoje dni po naših krajih potoval, naše prednike učil in v naši bližini dalje časa stoloval; tudi jezik, katerega je on govoril in v katerem je sv. knjige pisal, je naši slovenščini najbolj podoben, zato ga naš učeni rojak dr. Miklošič vedno staroslovenščino imenuje.

Na den smrti sv. Metodija, ki se je letos na Velikonočni ponedeljek dne 6. aprila po pretečenih 1000 letih na njegovem grobu v Velehradu posebno slovesno obhajal, menda ni bilo nobenega Slovence zraven, ker takrat ni bil za tako daljno božjo pot ugoden čas; zato pa se zdaj, kakor slišimo, mnogo Slovencev pripravlja na božjo pot v Velehrad, kder truplo sv. Metodija počiva, da bi ondi 5. julija na god sv. Cirila in Metodija, za se in za celi slovenski narod sv. bratoma dolžno hvalo in čiščenje skazali.

Mnogim drugim pa, ki bi tudi srčno radi to božjo pot opravili, ne dopuščajo okoliščine, da bi na Metodijevem grobu sv. brata počastili, kajti od nas je na Velehrad tako daleč, da je treba za to pot precej časa in denarja žrtvovati, česar pa mnogi Slovenci ne zmorejo.

In vendar bi se tudi ti radi te redke slovesnosti kakorkoli vdeležili. Ali jim je sploh to mogoče in kako?

V naslednjem podajam le nekatere osebne misli, kako bi se naj tisočletnice smrti sv. Metodija tisti Slovenci vdeleževali, katerim ni mogoče na grob sv. Metodija v Velehrad in bodo toraj god sv. bratov Cirila in Metodija doma obhajali.

Srečen slučaj je, da se bo ravno letos god sv. Cirila in Metodija v nedeljo obhajal. Ta okoliščina sama na sebi je že dovolj tehten vzrok za dušne pastirje in verno ljudstvo, da ta den božjo službo v čast sv. Cirila in Metodija slovesniše obhajajo, da dušni pastirji v pridigi vernim razložijo pomen tisočletnice smrti sv. Metodija, in da se ta den kot praznik v cerkvenem in narodnem obziru obhaja.

Kresi užgani na predvečer goda sv. slovenskih

apostolov, cerkveni obhodi pred božjo službo, procesije na kakšno domačo božjo pot, sv. misijoni po farah v čast sv. Cirila in Metodija z namenom, da bi se kmalu vsi Slovani združili v edino zveličalni katoliški cerkvi, bi gotovo veliko pripomagali, da bi se ta tisočletnica dostojno med Slovenci obhajala, da bi se čiščenje slovanskih apostolov med slovenskim ljudstvom bolj vdomačilo in širilo.

Pri tej priliki naj bi se tudi znana bratovščina sv. Cirila in Metodija priporočala in njeni namen razlagal in v bodoče bi se naj spet vsako leto vsaj enkrat uspeh te bratovščine od njenih voditeljev po časnikih naznanjal.

Tudi bi bilo lepo, ko bi pri sv. krstu ali pri sv. birmi bolj pogostoma otrokom imena teh dveh svetnikov dajali, saj ste imeni „Cirilek“ ali „Metodek“ za naš jezik in uho ravno tako prijetni, kakor postavim Franček ali Tonček.

Če bodo začeli stariši svojim otrokom ta dva svetnika za patrone izbirati, tedaj bodo se tudi podobe teh slavnih svetnikov med ljudstvom bolj širile in s tem tudi njuno čiščenje množilo.

To bi bila samo nekatera sredstva, po katerih bi se zamogli vsi Slovenci tudi doma vdeleževati redke pa imenitne tisočletnice smrti sv. Metodija na Velehradu. Po takih in enakih slovesnostih bi si ohranili živ spomin na to velikansko cerkveno slovesnost, spodbudili bi se k večji hvaležnosti in k večjemu čiščenju do sv. Cirila in Metodija, ki sta bila na zemlji naša apostola in sta zdaj v nebesih naša priprošnika.

+

Gospodarske stvari.

Gozd in njegov vpliv na kmetijstvo.

O gozdnem vplivu na razne stroke kmetijstva je prinesel nek Graški gospodarstveni list sostavek, kateri je tako izyrsten in za kmetovalca tako poučljiv in važen, da si ne moremo kaj, da bi ga ne podali tudi v slovenski obleki svojim častitim bralcem.

Omenjeni list pravi: Vlaga in toplota ste glavna pogoja vsega življenja, to hoče reči, da je za vsako življenje mokrote in pa toplote potreba. Kjer pomanjkuje vode, tam se posuši vsaka posejatev, kjer pa ni toplote, tam ne dozori nobena rastlina. Kakor pa je gozd na vlažnost silnega vpliva, tako tudi na toploto.

Vročega poletnega dneva gremo radi v gozd, da se nekoliko ohladimo in po zimi se delavec sred gozda bolje počutijo in manj trpijo, ker je tukaj toplejše, nego na širokem prostem polju; zopet pa, kedar se podamo na kako visoko goro, kjer ni hiše ne bajte, prenočujemo rajši sredi gozda med drevjem, nego pod milim nebom, ker nas gozd mraza in vetra varuje. Ti resnični dogodki nam pričujejo, da se v gozdih skrajnosti vročine in mraza krhajo in da se toplota tako bolj enakomerna napravi. Če prašamo po uzrokih teh prikazni, pridemo do

izvirkov toplote, ki na polje in na gozd različno delujejo. Jeden izvirek toplote je solnce, drugi pa zemlja, iz katere toplota žari. Po letu žgejo po dne solčni žarki močno na zemljo in razgrejejo v kratkem zračne plasti ne posredno nad zemljo. V gozdu pa podajo solnčni žarki na listnato krono drevja in tako ne morejo zračnih plasti pod listnatim vejevjem tako močno pregrejeti. Vrh tega se v gozdu, zaradi večje zračne vlažnosti, katera se po toploti vsopari, mnogo toplote, kakor učenjaki pravijo, poveže in tako nedelavna postane. Iz teh okolišnosti je tedaj jasno, kako da pride, da je po letu in po dne toplina v gozdu nižja od one na prostem polju. Po zimi in po noči se solnčna toplota umakne in tu jame potem drugi toplotini izvirek delovati, namreč zemeljska toplota.

Zemlja izžaruje vedno toploto in ta, če ni po oblakih, vetrnih ali trdnih tleh zadržana, se vzdiguje v više zračne plasti. Ta žareča toplota se more pa nazaj držati in sicer toliko bolj, kolikor gostejše je telo, na katero zadeva in kolikor je to telo bližje zemlji. Na prostem polju zadeva ta toplota ob oblake in vetre, ako jih je ravno kaj, v gozdu pa ob vejevje drevesno, ki jo more bolj nazaj držati, kako pa oblaki in vetrovi to zamorejo.

Na prostem polju gre toraj žareča toplota za zračne plasti neposredno nad zemljo v zgubo, vsled česar se te ohladijo, v gozdu pa se toplota nazaj drži, toplina mora rasti in zime in noči so v gozdu toplejše. Če je toraj na prostem vroče, je v gozdu hladno, in naopak, če je na prostem mrzlo, je v gozdu toplo.

Resničnost te razkladbe je na podlagi naravoslovnih postav po mnogih opazovanjih dognana. S tem pa ni rečeno, da morajo te prikazni v vseh okoliščinah, med katerimi posebno vetrovi veliko ulogo igrajo, vsakokrat tako in ne drugače biti. S tem se hoče le reči, da stvari navadno tako pridejo, na kar posebno najnovejše preiskave zavračajo. Kot pravilo bomo torej izrekli, da je toplina po letu v gozdu nižja od one na prostem polju, po zimi pa viša. (Dalje prih.)

Sejmi. 30. junija: Zreče, Trnovce, Comilice, sv. Bolfank, Spod. Pulskava; 2. julija: Št. Ilj pri Turjaku, sv. Marija na Ptujski gori, Petrovče, Polenšak, Remšnik, Tinsko; 3. julija: sv. Peter pod sv. gorami; 4. julija: Vojnik, Maribor, Šušice, Rečica, Vozenica, Podplat.

Dopisi.

Iz Mariborske okolice. Letošnja volilna borba je spet jasno pokazala staro potrebo branja podučljivih knjig in časopisov. O kako prav malo se jih je, ki bi celo zastopili, za katere reči se dandanašnji v našem cesarstvu potegujeta dve sebi nasprotni stranki. Da, ravno volitve so pokazale, kako hudo se napinja duh sovražen cerkvi in njenim zveličanskim namenom: človeka po nauku sv.

vere in njenih blagrov osrečiti. Se ve v prihodnjosti se še bo vse bolj sovraštvo zoper vero in krščansko življenje razskrilo, pa že letos je marsikoga kaj lahko podučilo, kaj nameravajo ljudje tako zvani slovenski strani nasprotni?

Priprostemu navedenju lastnosti gorečega kristjana, znamenj vernega sina sv. cerkve pa tudi sovražnikov Kristusovih in njegove cerkve in škofovskemu naročilu molitve za srečno volitev — so sledile grde obrekovalnice in očitne laži v brezverskem znanem časopisu. Ne kaže to zagrizeno sovraštvo do sv. cerkve in njenih zastopnikov? — Kdo se ne veseli imeti lepo kinčano farno cerkev? Še celo ubog kristjan je ponosen na to in si pritrga, da kaj pripomaga. Taka nenavadna gorečnost za čast božjo po lepšanju domače cerkvice se je vnela v preteklem času tudi v naši fari med verniki. In čast jim! Toliko darov je doteklo, da posebno po trudu dveh možev, je brž dohitelo iz Beča za 400 fl. plačano kaj lepo nebo, katero ne kinča samo hiše božje, ne časti samo darovnikov, še celo sosedo in tujece privabi ga gledat — in vendar, ko je občno veselje med starimi in mladimi, se vendar slišijo obrekovalnice in laži. Ali ni to zoprnost ali sovraštvo do božje časti in sploh do Boga? — Bil je dan volitve volilnih mož. Potegovali so se eni kaj zlo zoper tako zvano slovensko stran in s čem so ji oporekali? No med drugim so trosili grde psovke zoper duhovščino, sv. cerkvo. Kaj pa kaže tudi to? Kaj drugega, kakor ovo sovraštvo do Boga, kajti kristjan ve in drži se besede sv. pisma: „Boj se Boga in imej njegovega duhovnika v časti“. Sicer take obrekovalne psovke niso pripomogle k zmagi liberalne stranke, temveč marsikateremu so že oči odprle in še jim bodo, pa žalostno je, da se še tu pa tam nekdo da od takih laži in zagriznenih nasprotnikov slepiti in motiti, in kaj je krivo? Kaj družega, kakor pomanjkanje poduka. To pa sledi iz prereditve branja podučljivih spisov. In vendar kako lahko bi si še marsikateri naročil n. pr. „Slov. Gosp.“, „Koroški Mir“. Tudi vernim Nemcem tako dobro služi: „Sonntagsbote“. Kako dobro bi bilo n. pr. če bi v vsaki vesi se jih več združilo, ki bi si podučljive časopise naročili, vsaj vestni krščanski mladenči.

Iz Slov Bistriškega okraja. Z veseljem pero nastavim, in rečem, da tukaj nismo naj zadnejši Slovenci. Pokazali smo to pri zadnjih volitvah. Naš visoki g. baron Goedel je dobil 37 glasov, a nasprotni samo 17 glasov. Hvala Bogu! Toraj je resnica: Slovan gre na dan, nobeden nasprotnik mu ne ubrani. Resnica je pa tudi, da je nek krojač, doma med samimi Slovenci, pridno okoli lazil, in kmete motil, da naj bi liberalno-nemškutarsko volili, tudi brez uspeha. Na nekaterih krajih so mu celo vrata odprli, posebno v Novi vasi. Pri prihodnjih volitvah mu hočemo povsod vrata odpreti; tak ubogi krojač, kakor je on, naj raji doma ostane in premišljuje, kje je pravica in resnica, in naj svoje otroke lepo krščansko živeti

uči. — Pri volitvi, v mestnej skupini smo komaj dobili 13 glasov za g. dr. Radaja. Ko so telegrame dobili, da so liberalci zmagali — so se gnali v gostilnico Auerjevo, ter godli, kakor da bi bili Plevno pridobili. Stiger se je zaničljivo izustil: samo 13 je Slovencev — no tedaj bota že morala sv. Ciril in Metod priti na pomoč. Zvečer so napravili bakljado; pa kako? To Vam je bilo vse vkup: gospod, hlapec, mojster in učenec; najeli so tudi tiste poulične dečke*) in šolske otroke, da so vreščali gor in dol po mestu „hoch“, „vivat das deutsche Reich“, „pereat die Windischen und Pfaffen“. Delali so kakor besni ljudje, ter godli gor in dol po ulici, da smo mislili, da se bode boben razpočil. Ko so baklade pred rotoužom vgasnili je nek pekar zavpil „nieder mit den Windischen!“ — Nemška kultura!?

Iz Kozjanskega okraja. Pri zadnjih volitvah je bil tukaj K. Suppanz glavni agitator proti našima kandidatoma. — Kdo pa je ta Suppanz? Rojen je v Št. Jurji ob južni železnici, ki se odlikuje po svojih vrlih narodnjakih. Njegova mati je slovenskega rodu, ravno tako tudi njegov — oče.

On je toraj po svojem rodu Slovenec, to že njegovo ime spričuje. Izneveril se je pa slovenskemu narodu ter prestopil v sovražni nam nemško-liberalni tabor.**)

Pri zadnjih volitvah delal je krčevito-strastno proti narodnima kandidatoma. Črnil je g. Vošnjaka in narodnjake, vrival in trosil po celem okraji gnjusno Glantschnigg-ovo brožurico, vozaril se s Stadlerjem do volilnih mož, potem v Celje in Brežice. Pa joj meni! pri nas ni dobil ne enega glasa za ponesrečenega kandidata, kajti trije glasi iz tega okraja n') čin Suppančeve agitacije. Za vsakega, le za Sup. . . ne, se je reklo med taokrajnimi prebivalci. Prav imajo v tem vrli slovenski možje. Kako je g. S. . . v Kozjanskem trgu o volitvah v mestno skupino s svojima adjutantoma za Foreggerja agitiral; kako so volilce na cesti in v krčmah lovili, kaj jim vse za kater glas obljubovali; kako jih napajali; kako se jim grozili in na našo stran ko pljuvali — to bomo Vam prihodnji teden, če vam bo ljubo, natančneje objavili, danes samo omenimo, da se bode, kakor iz zanesljivega vira slišimo, sklep tega postopanja pred kazensko sodnijo izvršil.

Od sv. Jerneja pri Konjicah. (Letina. Mežnar.) Letina je v naši okolici ugodna, še vsi pridelki lepo kažejo, posebno sadje je tako polno, da je yeselje pogledati na-nj. Da bi nas le ljubi Bog obvaroval toče! Veliko veselje je za vsako župnijo, ki ima skrbnega in priljudnega dušnega pastirja; ali ne samo dušni pastir, ampak tudi skrbni in pazljivi mežnar mora biti. Mi ga imamo, hvala Bogu! zdaj v naši župniji in ga radi pohvalimo zavoljo reda in lepe snage, ki gleda prav

*) V Mariboru bilo je ravno tako. Ured.

**) Naj se nam ne zameri, da drugo izpustimo; ni po namenu našega lista. Ured.

zvesto na-njo po in okoli cerkve. Tudi uro, ki smo si jo tovrstno kupili, drži lepo v redu. Tedaj pa mu želimo, naj še dolgo let pri nas ostane!

Iz Ljutomera. (Posojilnica. Volitve.) Pri letošnjem občenem zboru tukajšnje okrajne posojilnice odločilo se je, da se iz pridobitka za podporo narodnega doma v Ljubljani iznesek 20 fl., v podporo slovenskih vseučiliščnikov v Gradcu iznesek 80 fl. in trem tukajšnjim pogorelcem po 30 fl. — tedaj 90 fl. — podari. Iz tega se vidi, da ta najstarejša narodna posojilnica jako koristno in hvalevredno postopa, kar bi tudi drugim posojilnicam v izgled priporočali. — Glede zadnje volitve državnega poslanca iz mest in trgov še imamo dostaviti, da se sta, kakor vsikdar tudi zdaj naša dva narodna trgovca g. Veršič in g. Horvatič iste vdeležila in z nami za gosp. dr. Radaja glasovala; tedaj nas in pa tudi vse Slovence našega okraja dolžnost veže, da jih kot naša v vsakem obziru podpiramo. Svoji k svojim! Ostudno je pa bilo gledati, kako je en drugi tukajšnji trgovec, zaspane in v nevednosti tavajoče volilce — neodločneže — k volitvi doganjal, da so potem nam protivno volili.

Iz Šalince pri Ljutomeru. Ne vem, ali je šala, ali je resnica, kar sem slišal praviti te dneve. Nekaj resničnega menda bo, kakor je tudi nekaj v grmu, na katerem sraka regeče, če drugega ne, miš. Ne bi verjel, in ne bi sporočal, ako bi ne bil slišal od zanesljive osebe. V Ljutomeru, kjer je nekdanj zibelka narodnega življenja za celo okolico, je gosp. nadučitelj nasnoval, čujte! nemško pevsko društvo, možki zbor od samih možatih sovražnikov, in dekliški zbor enakega plemena. Gosp. učitelj! bi ne kazalo in bi ne bilo poštenjše, ako bi učili slovenske mladenčce in dekleta v petju v domačem jeziku, ali Vam mrzi domača beseda? Ste zaboravili, ali nočete znati kako bogato je darežljiv stvarnik obdaril slovenski narod s čistim pevskim glasom in ljubeznijo do petja? Ali nema naš mili narod pesem dovolj, ki brnijo, kakor g. Terstenjak v svoji pesmi „Tam za goro“ pravi, kakor srebrne strune? Med narodnjake se štejete, nemškutarijo pa podpirate, se mar to zлага? Uni mož, ki je bil volilec pri zadnji volitvi za državni zbor, mi je dalje pripovedaval, da ste neki na dan volitve imeli maternico, ki vas je hudo vila. Govori se, da Vam je volitva se v želodcu obrnila, ker se niste upali potegpoti z narodnjaki, ker s tem bi se Vašim prijateljem — po imenu Nemcem — zamerili. Gospod nadučitelj! kdor ni z nami, on je že zato proti nam.

Od sv. Ane v Slov. gor. (Zmaga — Tisočletnica.) Hvala Bogu, kar smo z veliko radovednostjo, bi rekel, z velikim strahom pričakovali, završilo se je častno za Slovence. Vam značajnim volilecem pa kličemo tukaj na obrežji — nemške meje: slava, živijo! Tudi vrli in mnogozaslужni g. A. Lichtenstein je v Radgoni zmagal, in te zmage se tolikanj bolj veselimo, ker smo sli-

šali iz zanesljivih ust, kako je nemški liberalce g. K. v Cmureku se plazil okolo volilcev Radgonskega okraja in odsvetoval volitev vrlega moža A. Lichtensteina, ter priporočal liberalca Schweighofera v Cmureku, in to vse radi tega, ker je g. Lichtenstein Slovenecem pravičen. Tudi na Ščavnico pri sv. Ani, v vesele Slov. gorice, se je priplazil in hotel vrlega in značajnega volilca J. S. pregovoriti na drugo stran, a ta mu je povedal precej osoljenih besed in tako je lahko šla in kopita pobral ter popihal v nemški Cmurek. Mi pa želimo, da bi šel z Bogom dalje — v nemški „Reich“ k Bismarku, po katerem toliko hrepeni. Gospodu K. pa zatrobimo te le besedice na uho: „Kadar hodite Vi, toliko hvalisani gospod po svojih poslih, Vas ne more nikdo — doplačati, tako drago računite ubogim slovenskim kmetom; a sedaj ob času volitev ste lahko agitirali in to celo — zastonj za — liberalce, a hvala Bogu, spodletelo Vam je!“ Živeli vrli volilci! Živela mila domovina!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pri novi volitvi državnega poslanca za kmetško skupino Radovice-Sučava-Kimpelung v Bukovini bil je izvoljen minister baron Conrad; tedaj je šest ministrov v državni zbornici: Dunajevski, Falkenhayn, Pino, Pražak, Ziemiakowski in Conrad. Herbst odložil je včeraj mandat za Heinspach-Schluckenau. Vojno ministerstvo namerava razširiti pravico za jednoletno prostovoljno službo na višje kmetijske in obrtne šole. Preteklo nedeljo povzročili so delavci v mestu Brnu na Moravskem veliki upor. Ko so se namreč delavnice zaradi nove postave začele zapirati, začeli so delavci razsajati, pobijali okna, razbili vrata i. t. d. dokler niso vojaki naredili miru. Odpovedali so se tudi delu, zato so bile vse fabrike zaprte. Zahtevali so delavci, naj se čas za delo skrajša na 10 ur, plača pa zviša; 22. jun. začeli so delavci zopet delo, pogodili so se glede plačila in delavskega časa s tovarnarji. Ogerski naučni minister izdal je ukaz, da se mora madjarski jezik kot učni predmet učiti po vseh ljudskih šolah, katere so pod krono sv. Štefana. Ta ukaz povzročil bode gotovo veliko nevolje pri Ne-Madjarih.

Vnanje države. Nemški cesar Viljem podal se je v Ems. Pretekli teden umrl je v Karlsbadu Edvin baron Manteuffel; narodil se je l. 1809 v Drazdanih, odlikoval se je v večih vojnah. — Potres v Kašmiru se je ponavljal; ponesrečilo se je baje 3081 oseb in razrušenih je 70.000 hiš. — Na Angleškem je že sestavljen novi kabinet. Načelnik ministerstvu in ob enem državni tajnik zunanjih zadev je Salisbury, lord kancelar Sir Hardinge Giffarde, predsednik tajnemu svetu Sir Stafford North-

cote; on bode postal père, t. j. član gosp. zbornice; Sir Hicks-Beach je kancelar zakladnice in zastopnik vlade v dolnji zbornici; državni tajnik notranjih zadev Sir Rihard Cross, tajnik naselbin Stanley, tajnik vojske Mr. Smith, prvi lord pri admiraliteti George Halmilton; državni tajnik za Indijo lord Churchill, lordlajtnant za Irsko Earl of Carnarvon, načelnik poštних uradov John Mannas. Šest novih ministrov vzetih je iz ministerstva Beaconsfieldovega. Ker so se konservativci in liberalci porazumeli, bode Salisbury vlado prevzel. — Tudi na Laškem je kabinet odstopil; Depretis prevzel je ponudbo, da sestavi novo ministerstvo. V Massauahi se Lahom hudo godi; skoro deseti del vojakov je pomrl. — Na Španjskem se kolera vedno bolj širi; med narodom vlada grozen strah; občudovanja vredno je obnašanje kralja in kraljice, katera se podajata k bolenikom ter jih tolažita. Pretekli teden zbolelo je v Madridu 33 oseb, umrlo 16 oseb; v pokrajinah Murciji, Valenciji in Castellon obolelo je za kolero 2592, umrlo 1084 oseb.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slov. Štajerskem.

V. Kakor drugekrati, tako je tudi zdaj kuga na zimo prenehala, pa l. 1682. se je takoj v spomladi znova oglasila. Uže meseca februarja umrli so unkraj Žetal nekateri s sumljivimi znamenji; zato je vlada dne 11. marca gosposki ukazala, da ne sme nobenega človeka iz Halozah pustiti. Vsled tega so cesto pri Žetalah zaprli. Pa meseca majnika so tudi uže pri sv. Trojici in na Gori nekateri prav naglo umrli, in bilo se je ysak čas bati, da začne morivka razsajati po stari navadi. Vkljub toliki nevarnosti so ljudje hoteli vendarle navadna proščenja in sejme imeti in trebalo je ostre prepovedi od strani vlade, da se na Vidovo ni pri sv. Vidu obhajalo navadno žegnanje. Tudi minoritom, ki so na svoja posestva v Halozah zahajali, je bilo to dne 19. maja l. 1682 prepovedano in jim pod kaznijo 1000 cekinov zaukazano, v samostanu ostati, da ne bodo kuge v Ptuj prinesli. Pa uže v drugi polovici meseca majnika se je morivka prikazala tudi v mestu in je do avgusta morila precej močno, potem pa nekoliko slabeje. Ko sta bila umrla prva dva, bežali so nekateri k vinogradom, pa uže čez par dni so prišli zopet nazaj. In tako se je vkljub prepovedi godilo še več časa. Vlada si ni vedela drugače pomagati, kakor da je po vinogarih na mestne stroške razstavila straže, ki so brez ugovora smele užgati vsako vincarijo, ako se je kdo vladnim ukazom protivil. Tolikemu neredu uzrok je bil najboj ta, ker je tudi mestni župan Mihael Mat za kugo zbolel. Dasiravno ni umrl, je vendar mnogo časa bolehal in ni mogel opravljati svojih dolžnosti. Svetovalci mestni pa so se na eden dru-

gega zanašali in so bolj za svoj, kakor za drugih blagor skrbeli.

Meseca junija je kuga davila tudi po Mestnem bregu. V mestu so pijanci semtertje tako razsajali, kakor bi bili znoreli. Hoteči vtopiti v vinu obup, zbirali so se v nekaterih slaboglasnih oštarijah; osobito pri „Ziegelstadel- in Kanischa-Wirth-u“ jih je bilo vse polno. Če so prišli pozno v noči sodnijski sluge, da bi pijance odpravili, postavili so se ti v bran, in nekaterekrat je vinjena druhal celo vojake, ki so jo hoteli vmiriti, s silo odpodila. Vlada je toraj ovi dve krčmi dala zapreti.

Meseca julija je solnce hudo pripekalo, kar je zrak še le bolj kužilo in strašno bolezen pospeševalo. Ker se je ljudi polastilo splošna obupnost, vladal je po nekaterih krajih strašen nered. Ne le, da so ležati bolne brez vsake postrežbe, pustili so semtertje umrle po več dni nepokopane. Posebno v Halozah je bilo v tem obziru po nekaterih krajih zares žalostno. V Tomajni so neko za kugo umrlo ženo našli golo za plotom ležati in okoli nje več psov, ki so truplo trgali in koščeke okoli vlačili. Tudi pri sv. Vidu je požrešna zverad tri mrliča tako zdelala, da niso bili poznati. Ko je vlada o tem slišala, je minorite zaradi tega ostro pokarala, ter jim z odlokom od dne 18. avgusta l. 1682 zažugala, da bodo zgubili deželosodnjo oblast, ako ne bodo za red bolj skrbeli.

V avgustu je v Ptujci umrl občeznani mesar Simon Jurančič. Revez je pri kužnem zdravniku Mohru zmenil denar, pa z drobižem je našel kugo in postal uže drugi den njena žrtev.

Meseca septembra ni v mestu za kugo nikdo umrl, pač pa oktobra. Najpred je zbolel nek fant v mestu, kmalu za njim pa nek mladeneč v grajskem stolpu. Tudi občina Brstje bila je še okužena, pa ker je vsled vladinega ukaza kontumacija za mesto prenehala s koncem oktobra, dobili so meščani dovoljenje, da so uže proti koncu meseca oktobra smeli k bližnjim vinogradom v trgatve iti.

(Dalje prih.)

Smešnica 26. „Prosim vas, povejte mi, kako je to“, reče meščan peku, „da je vsak hlebec pri vas manjši, nego pri drugih pekih?“ — „Ej! to vam lahko povem“, odgovori pek, „ker drugi peki v hlebec po več testa jemljejo, kakor jaz“.

Razne stvari.

(V Konjicah) se bodo 1. julija srenjske volitve za 3. razred ponovile. Slovenci, udeležite se obilno in zmaga bode naša!

(Preč. g. dr. Val. Nemeč,) profesor bogoslovja v Celovcu, rojen pri sv. Marjeti niže Ptuj, imenovan je kanonikom Krškega stolnega kapitola. Čestitamo!

(V Ternovi na Slovačkem) pogorelo je 120 hiš in zgorelo 8 ljudi. Pogoreleci zvečinoma niso zavarovani.

(Ljudske knjižice) 12. snopič je izšel. Vsebina: „Sila“, poslovenil H. Majar; „Davorišča“, posl. H. Majar; „Skopuh“, preložil L. Gorenjec. Temu snopiču priloženo je kazalo. To knjižico vsem Slovincem najtoplejše priporočamo.

(Izpit zrelosti) se letos začne na Mari-borski gimnaziji in na realki 2. julija; na priprav-nici 6. julija.

(Umrli je g. Jan. Stuhec), c. kr. deželne sodnije umirovljeni svetovalec, 19. jun. Na njem izgubimo vrlega narodnjaka in vestnega sodnika.

(Med Pragarskim in Čakovcem) bode počenshi s 25. junijem šel poseben mešan vlak, ka-teri bo odhajal iz Čakovca ob 1. uri 45 minut po noči in imel zvezo s poštnim vlakom proti Dunaju.

(Nove lepe bratovske podobe) presv. Srca Jezusovega in Marijinega dobijo se pri rav-nateljstvu bogoslovja v Mariboru.

(Osepnice) razsajajo po nekaterih vaseh Kapelske župnije v Brežkem okraju.

(Krajcarsko podružnico „Narodnega doma“) osnovalo je več rodoljubov v Ljubljani.

(„Savinjski Sokol“) napravi svoj izlet v nedeljo 28. t. m. na Vransko. Sokoli se zbirajo do 7. ure zjutraj v društveni opravi v Mozirski čital-nici ter se odpeljejo z zastavo točno ob 7. uri na Vransko, kjer se udeleže ob 10. uri dopoldne božje službe. O poludne je skupni obed pri gospodu Šentaku in ob 3. uri popoldne na prostem pri Brodeh telovadba in zabava s petjem in godbo. Ob 6. uri zvečer odhod nazaj v Mozirje. Odbor.

(„Kres.“) Obseg 6. številke: Arabela. Roman. Spisala Pavlina Pajkova. (Dalje.) — Rastislav. Mirko. — Stari Džuldaš in njega sin Mamet. Povest iz Povest iz življenja v srednje azijskih pustinjah. Ruski spisal N. N. Karazin, preložil † Fr. Jos. Remec. (Dalje.) — Sonet. Mirko. — Kosova pesen. J. Kostanjevec. — Národne pripovedke. Priobčuje Mat. Valjavec. — O našem literarnem gospodarstvu. Spisal France Podgornik. (Dalje.) — O národnih pesnih koroških Slovencev. Spisal J. Scheinigg. (Konec.) — O rastlinskem oprášenji. Spisal. M. Cilenšek. — Što. kaj, ča. Spisal J. Šuman. (Dalje.) — † Nikolaj Ivanovič Kostomarov. J. Steklasa. — Drobnosti.

(Slovaške kovi h) zbranih spisov: četrta knjiga dobi se v tukajšnjem bogoslovju. Cena jim je ka-kor pri g. izdajatelju.

(V Monsbergu) pokončal je požar župno gospodarsko poslopje. K sreči je bilo poslopje za-varovano pri sl. društvu „Riunione ad. di Sicurta“ v Trstu. Še tisti den se žalostni dogodek objavi društvenemu opravištvu v Gradci, katero je po-slalo 10. jun. cenilnega komisarja na pogorišče in že 16. t. m. dobili smo nakaznico in točno izpla-čitev cele zavarovalne svote? Za poslano pomoč iz-rekamo javno prisrčno zahvalo! Župno predstojništvo

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č.č.
gg. Osterc 11 fl., Dr. Feuš 5 fl., Zdolšek Andrej
5 fl., Kreft 2 fl. in Frece 1 fl.

Loterijske številke:

V Trstu 20. junija 1885: 26, 22, 36, 82, 19
V Linci " " 88, 67, 41, 37, 13
Prihodnje srečkanje 4. julija 1885.

Podučiteljska služba

na ljudski šoli pri sv. Vidu poleg Ptuja z letno
remuneracijo 330 gld. se umeščuje. Slovenskega
in nemškega podučevanja zmožni prosilci za to
službo naj svoje redno instruirane prošnje dopoš-
ljejo krajnemu šolskemu svetu pri sv. Vidu.

Okrajni šolski svet v Ptuiju,
dne 22. maja 1885.

Predsednik:

Premierstein.

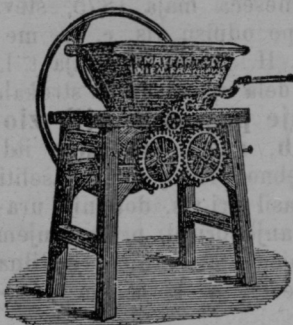
3—3

Slomšekovih zbranih spisov

četrti knjiga: „Različno blago“, ravno-
kar izdana, dobiva se pri izdajatelju čast. g. Mih.
Lendovšek v Makolah (Maxau bei Pölschach)
po 1 gld. s poštnino vred. Tržna cena po knji-
garnah ji je: fl. 1.40 za trdovezan, fl. 1.30 za
broširan izvod. Obsega tri oddelke: I. „šola in
odgoja“ str. 180; II. „narodna politika in
narodno gospodarstvo“ str. 183—354; III.
„razna tvarina“ str. 357—428. (1-10)

Mlini za jabelka in grozdje, moštne pa sadne stiskavnice

št. 97.

Razširjene so v velikih
tisočih po vseh deželah
sveta. Najnovejša in pri-
znano najizvrstniša sestava
v trdnem delu.

Vse velikosti od 90 lit.
do 1600 vzprejemka. Cene
so najnižje in po želji
franco na železniško ali
ladijsko postajo. Nariski
in napisi, kjer so naše

stiskavnice v rabi, pošljemo franco in zastoj. Za-
nesljivi agentje se vzprejmó. Naj se piše

PH. MAYFARTH & Co.

Frankfurt a. M. in Beč, II. Praterstrasse, 78.

Livarna za železo in strojna kmetovalskih
in vinskih strojev. (1-7)

V J. Leon-ovej tiskarni v Mariboru
je ravnokar izšla knjižica:

„Sv. Alojzij“

mladenčem in deklicam zvest in zanesljiv vodnik
proti nebesom ali šestnedeljska pobožnost k nje-
govi časti. Spisal Fr. S. Bezjak, kn. šk. duh. sve-
tovalec in župnik pri sv. Marku niže Ptuja. Drugi
pomnoženi natis. Cena knjižici je: V navadnem
zavitku 40 kr., s platnenim hrbtom 50 kr., v usnji
vezana 65 kr.

Podučiteljska služba

na dvorazrednici na Ptujski gori, tretjega pla-
čilnega razreda, je izpraznena. Prosilci, nemškega
in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje proš-
nje do 10. julija 1885 pri krajnem šolskem svetu
na Ptujski gori vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuiju

dne 31. maja 1885.

Predsednik:

Premierstein.

3—3

Službo organista in mežnarja

išče 30 let star mož neoženjen na kaki fari. —
Več se izve pri Jan. Leon-u v Mariboru.

Oženjen čez 30 let star mož

išče služba pri cerkvi ali kaki grajščini. Več
se izve pri Jan. Leon-u v Mariboru pod št. 102.

Priporočba.

Jaz podpisani priporočujem za
sedajni čas svojo izvrstno kisló vodo
(Sauerbrunn) v Rogačkem kraju
(St. Rosalia in Römerbrunn). Iz-
vrstna je ta voda z vinom in razun
tega izvrstna zdravilna pomoč zoper
bolezni v želodcu, na jetrih in led-
vicah itd.

En zaboj s pet in dvajsetimi ve-
likimi steklenicami (Flaschen) velja
loco Poličane 3 fl. 75 kr.

Naročbe se pošiljajo na moj na-
pis:

France Johanus,

Sauerbrunn pri Rogacu.

6-6

Dve podučiteljski službi

na dvorazrednicah v Zavrču in pri sv. Andražu v Leskovcu, IV. plačilnega razreda, ste izpraznjeni.

Prosilci, nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje vložijo do 20. julija t. l. po pravilnem potu pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Ptuiju

dne 20. junija 1885.

Predsednik:

1—3

Premierstein.

Šaljivi koledar ali „Jurjev koledar“

II. letnik za leto 1886, katerega izda uredništvo „Jurja s pušo“. Izšel bode uže oktobra t. l. Imel bode obilo šaljivega berila z primernimi šaljivimi podobami, potem smešne v prozi in pesnih, ugank in druge smešne zabavke. Ker je bil lanski koledar v enem tednu razprodan, vabimo p. n. občinstvo, da se do časa naročiti blagovoli. Cena mu je 55 kr. po pošti na dom.

2—4

Uredništvo „Jurja s pušo“.

Gasilnice

vsakovrstne velikosti in stroja, s pristopnimi ventili, najizvrstnejše delane, in velike moč. za brizganje, prilične srenjam, mestom, trgov in jihovim gasilnim društvom.

Brizgalnice

na kolesih, nosljah, v putah za vrte, **Vodonosnike** razne sostave, najboljše cevi iz konopnine, gumija, za sesavanje vode ali za napeljevanje vode, dalje vretenice in tehtnice za ove cevi, kakor tudi drugo

orodje gasilcem potrebno

priporočuje po najnižjej ceni proti 5letnemu poroštvu

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Srenjam in gasilnim društvom dovoli se plačevanje v rokih. Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.

Važno za kmetovalce!

Riževe moke podpisanih fabrik, štev. A in B imajo veliko več **proteina** in **maščobne snovi** v sebi, kakor pa vse druge moke za krmo in se torej po pravici **kmetovalcem** in **živinorejcem** priporočajo.

Na vprašanja odgovarja **Reško l. ogersko delniško društvo za beljenje riža in napravo riževe štirke.** 6-6

STEINACKER & Co., FIUME.

Izvrsten med

(garantiran pitanec),

v plehastih škatljah po 5 kil (kilo po 60 kr.), škatlja 30 kr.,

se dobiva proti poštnemu povzetju ali pa proti gotovi plači pri

Oroslavu Dolencu,
svečarji v Ljubljani.

Geometer za Štajersko.

Po odloku vis. c. kr. skupnega finančnega ministerstva od dne 27. meseca maja 1875, štev. 3958 II. B. H. izročnem po odpisu vis. c. kr. merilnega ravnateljstva za B. H. Dunaj 30. maja t. l. imam pravico vsakoršnja dela v merilnih strokah izvršiti, kakor: **razdeljenje posestev, njih zloženje, prepiranje o njih, razmerjevanje** itd.

Ker sem se za posebno privoljenje, naseliti se ko zasebni inženir, oglasil pri vis. dotičnih uradih in že tudi svoje delovanje pričel, priporočujem se za mogoča naročila v mojem stanovanju: Gostilna „zum goldenen Löwen“, v koroškem predmestju.

V Mariboru, dne 2. junija 1885.

3—3

Anton Rosenberg,

bivši geometer za vravnjanje zemljišnih davkov in merilni pristav za Bosnijo in Herceg.